

АНІ НАЙМЕНШОГО КУСНИКА
УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ ВОРОГАМ!

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!
Т. Шевченко

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДСЬКЕ СЛОВО

UKRAINIAN COMMUNITY WORD

P. O. BOX 103, BROOKLYN 25, N. Y., U. S. A.

НЕЗАЛЕЖНИЙ ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СУВЕРЕННО-СОБОРНИЦЬКОЇ, ТРУДОВО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ
І РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ДУМКИ.

ВИХОДИТЬ МІСЯЧНО

Видає: Українська Громада імені Микити Шаповала в ЗДА. Редагує: С. Зеркаль і П. Марченко.

Всі листування і пересилання грошових внесків просимо засилати тільки на подану адресу.

Передрук статтів або їх частин дозволяється, але тільки з зазначенням джерела.

Статті підписані власним прізвищем автора, не завжди висловлюють погляд чи становище редакції і за них відповідають самі автори.

За надіслані до вміщення в журналі статтів, поезії, наукові праці то-що редакція не виплачує авторам ніяких гонорарів і не вступає з приводу цього в ніяке листування.

Редакція застерігає собі право скорочувати надіслані матеріали і правити мову. Редакція не вступає в ніяке листування з авторами з приводу цього. Незамовлені і не використані матеріали звертаються лише тоді, коли автор матеріалів визначено це собі застеріг і коли долучив заадресовану до себе коверту з відповідною поштовою оплатою.

Рік III.

Новий Йорк, Грудень, 1955 р.

Чис. 12/36/.

З М І С Т :

1. С.Пронівський: Що приніс 1955 рік.	Стор. 259.
2. А.Ходоровський: Гона, білокаменна.....	" 265.
3. С.Зеркаль: Минулість і майбутність України. Продовження.....	" 268.
4. Пам'яті 28 українських письменників розстріляних московськими каталами.....	" 273.
5. Загальна Рада: Програма поширення допомоги на безробіття.....	" 274.
6. С.Зеркаль: Пан Микола Ваїда на злій дорозі.....	" 275.
7. С.Пронівський: Монархістично - гетьманські галіцинації.....	" 277.
8. С.З.: Культурність народу відзеркалює преса та її якість.....	" 279.
9. Редакція: Листування. Передплата "УСлова" на 1956 р. Оголошення....	" 280.
10. Зміст "Українського Громадського Слова" за 1955 рік.	" 281.

ЩО П Р И Н І С І 9 5 5 Р І К.

I. На зовнішньому фронті.

Друге півріччя ц.р. відзначилося Московсько-комуністичними "усмішками" і паломництвом зі всього світа до купки гною зложеної на Червоній Площі в Москві. Ікру, водку, Смірновку і Риковку споживали, потьомкінські міста, містечка, села, совхози, колхози, комуні і подібне оглядали ці паломники.

Москві потрібна перодишка, найменше хоч ще одна п'ятилітка. За цю п'ятилітку вона /Москва/ виконає дуже багато, нажене і пережене: посилить кількісно і якісно п'ять колоні, запряже до свого воза остаточно мосту колону/еміграцію московську/ - обидві ці колони розложать, з-анархизують, підкуплять і запоморочать голови робітничеству, "коєзистуючій" інтелігенції і може помститься затягти в свої сіті вищих державних мужів. Як паутинною весь світ покриється шпигунською сіткою та паутини гніздами: шпигунства, підкупство, алкоголь, морди і викрадення непіддаєних. Вибудувана тяжка індустрія за п'ятилітку зготує зброю, що вистарчить не тільки для власної потреби, але й для комуністичних країн, сателітів, союзників і нейтральних; за цю п'ятилітку відбується індустрія внутрішньої щоденної потреби і широкого вжитку, чим значно поглибляться соціально-економічні вимоги закріпаченого в індустрії і хліборобстві населення СРСР. Забезпечені в зброю, випахтувані, сито нагородовані та теплі змучені раби СРСР, Китаю, Індочини, добровільні банди з цілого світу /т.зв. Інтернаціональні пролетарські бригади/ і наймодернішою зброєю покотять останнім валом, щоб по дорозі все знищити, спалити, залити голі скали і спланувати землю.

Москва змагається за всесвітній простір і дикий світ, тому людство і його культура мають бути знищені до останку, щоб завести свою, Московську культуру і поставити своїх божків для сфаталізованих і диких рабів. Москва має своїх божків: вони лежать в мармозеях на Червоній площі - москаль Ленін і грузин Сталін. До цього ведуть Московські "усмішки", ікра і водка. Та дарма, все кінчиться тільки війною, може за десять, може за більше років.

Чим артистичніше і веселіше будуть усміхатися москалі, тим трагічніше все кінчиться для взаємно усміхаючих наївних ікроїдів.

Французький імперіалізм в цьому році зазнав великої поразки, але не цілковитої. З Індочини Франція змушена відійти на завжди: Камбоджія, Лаос і Північний В'єтнам стали суверенними державами, Північний В'єтнам - комуністичним сателітом.

Національні революції в французьких колоніях в Африці: Аляжирії, Тунісі і Марокко підірвали національний і імперіалістичний престиж Франції. Франція змушена була "позичити" свої війська з Армії НАТО і специфікувати народи, що прагнули визволення.

В Аляжирії і Тунісі після пацифікації сталася виїмка французьких резидентів, настановлено ще більш жорстоких і безоглядних виконавців французької політики в тих країнах. Найдовше тривала революція в Марокко і тут сталися більші зміни. Змінено не тільки резидента, але й виїмилася фігурка на султанському престолі. Під тиском революції мароканських самостійницьких керуючих і народніх рухів опинилася ця зміна в султанських гарнітурах. Старий султан Бен Арафа був податливий і французам і мароканському народові, це неспівуче привело до окріплення відпору сили в мароканців і привело до революційних дій проти поневолювачів. Мароканські революційні сили зажадали повернення на султанство інтернованого перед двома роками экс-султана Бен-Юсефа. Щоб заспокоїти зворохоблених мароканців, французька влада дуже охоче зробила таку виїмку.

До Марокко повернувся з інтернування, як султан, Бен Юсеф, а старий экс-султан Бен Арафа в безпеці, десь на французькій Рів'єрі буде проживати свої багатства. При цій трагедії не обійшлося й без комедії: найстарший і найстаріший віком, найбільший гнобитель і обшарник земельних посіlostей в Марокко і найбільший власник кріпаків-арабів, паша Ель Глауї, що допоміг французам перед двома роками прогнати з султанства Бен Юсефа, плазуючи як гад на своїх старечих колінах, поцілював черевика султанові Бен

Юсефові, цим запобіг щоб не піти на шибиницю і зберіг свої маєтки і рабів.

Зі зміною султанів ніякого національного здобутку мароканський народ не має, тільки стративши в революції і пацифікації сотні тисяч населення. Поновлений султан Бен Юсеф буде ще вірнішим слугою у французів і буде ще жорстокішим гнобителем мароканського народу. Трудовий нарід в Мароко з цієї революції нічого не здобув, не сталося ні національного, ні соціального визволення. Московські конуністичні імперіялісти весело сміються в Москві, Женеві і скрізь, стулять своїми закріпавленими лапами.

Спокою в Африці ще довго не буде, хіба що даліші події привласять Паризь африканські проблеми розв'язати так, як Англія в Індії.

Тепер в Мароко, Альжирії і Тунісі повно французьких військ, жандармерії і поліції, що остерігають "священне право" і селу гнобителів.

Перекоханці на цей раз виїхали французи і мароканські гнобителі трудового народу паші і султани. Мароканський народ остався й далі в неволі.

- - - - -

В англійській Південно Африканській колонії Кенії заведено "спокій". Англійські війська тяжкою зброєю і бомбленням з ероплянів привернули старий "добрий порядок". Закріпачаний автохтонний народ в Кенії мусить в покорі і далі робити на білих панів, а пригінчик знайдеться багато й з місцевих автохтонів, подібних до мароканських паші і султанів та професійно-релігійних ритуалістів.

- - - - -

До Португальської колонії в Індії - Гоа, звійшли індійські народні маси і мирним шляхом жадали привернення цього кусочка Індійської землі до матірнього державного простору. Португальська військова залога і поліція зустріла їх зброєю, забивши кілька десятків мирних індійських громадян, виперши їх назад за кордони колонії. На цьому й закінчилася ця авантюра, але не довго вже осталося Португалії панувати в колоніях. По доброму чи по злому Португалія позбавиться своїх колоній. Старий імперіалізм зникає безповоротньо, уступаючи частинно новому модерному імперіалізмові, а в переважаючій більшості суверенній волі народів!

- - - - -

В Південній Америці, в деяких ніби суверенних державах, відбулися зааранжовані "революції" і контрреволюції, так потрібні для вдержання феодальних відносин або для підсилення "християнської моралі".

Не будемо зупинятися на Гватемалі, Бритійській Гвінеї, Венесуелі, Нікарагуа, Панамі, Бразилії і інших, де всю вину приписується "злій невістці". Але події в Аргентині глибокого і ширшого порядку і на ній трохи зупинимося.

Знайшовся один з бідняків, що ставши президентом, генералом і диктатором в одній особі - Перон, за свого панування не забув про свій класово-суспільний стан /класу/ і дещо зробив для поліпшення того стану: запровадив соціальне забезпечення, встановив державну пенсію від 60 років/жизни людям/, дав роботу міліонам робітників і організував їх в професійні організації. Намірявся дещо зробити для безземельного і малоземельного селянства. Парламент і Сенат ухвалив оподаткувати землі великовласників, колоніальних магнатів, архієпископів, єпископів, монастирів, церков і т.д., які до цього часу не платили державі ніяких податків, а що посідали більшу поливину ужиткової землі в державі. Одні: словом мав на увазі перевести ґрунтовні соціальні реформи корисні для трудового населення держави. Ібб вибити з рук московської пятої колонії атути до конуністичних револът і щоб не мали ті колонії ніякого впливу на клас бідняцький та організаційного впливу на організоване робітництво. Іпп Перон сотворив великий "гріх", за що його проклинали тиско в костелах, потім натровили неграмотні і заломорочені маси парафіяни на злочинства і бунти та ризю-католицькі "воїни Христової армії: маршали, генерали, полковники" за допомогою ворохобних військових генералів, адміралів і полковників вчинили пуч, захопили владу в свої руки і повернули всі порядки які були перед новими Пероновими реформами.

З маєтків земельних податок не буде платитися, послів парламенту і сенату арештовано, Перона вигнано з Аргентини на еміграцію, робітництво дістало в своїй центральній професійній організації "опікунів" генералів, провідники робітництва запроторені до в'язниць, заборонена свобода зібрань, слова, організованого життя, преси, страйків і т.д.

Але на цьому не кінець!

Між захватчиками влади - генералами повсталла сварка і нові пучи. Перший пучист, "президент" ген. Їонарді обвинувачений ніби в ліберальних відношеннях до пероністів і проти нього організовано другий генеральський пуч, другим "президентом" став ген. Арамбура, що пообіцяв, кому слідує, що заведе "порядок" а з перонізмом не буде рахуватися і виконить його, цебто трудовий нарід аргентинський візьме в туті лабета. Чи довго він затримається, невідомо! Аргентинська держава підінована тепер не тільки генеральськими пучами, але й соціальною революцією, як конечний вихідним етапом.

Можна сподіватися, що Москва через свої п'яті колони постарается окріпити свої позиції та своєю агентурою в революції виступить найсильніше організованою. В аргентинській революції до змагання стануть три сили:

1. Великомаєтні але дуже малочисельні промарки /поміщики, багаті міщани, капіталісти, банкіри, фабріканти, генерали, полковники і все римо-католицьке духовенство/.
2. Ліберальні середньо-маєтні промарки, чисельно окольніші від попередніх /пероністи, частина свідомого робітництва, міщанство середнього стану, середніх і низших рангів офіцерство і частина самостійно господарюючого селянства/.
3. Мільйонові маси бідноти і лампен-пролетаріату під керівництвом московсько-комуністичної п'ятої колони та агентури, безземельне селянство, більшість робітництва і міський та сільський лампен-пролетаріат. Москва має багатолітню практику, вона знає які дати гасла і коли, за які маси підуть на барикади, під кулі і у огонь. В доавок появляться міжнародні комуністичні бригади, як то було в Іспанії 1936 року.

Сили дуже не рівні. "Генерали Христової армії" і військові генерали посіяли вітер, будуть жати бурю.

Для Москви і комуністичного руху найбільшими ворогами є ті, що провадять для трудових мас ґрунтовні соціально-економічні реформи, обмежуючи матеріальні ресурси велико-власницьких промарків, революційно чи еволюційно. Перон мішов еволюційним шляхом, дуже повільно і ліберально, але для комуністів він був найбільш небезпечним ворогом в Аргентині. Консервативні, реакційні, конфесійні і генеральські контрреволюційні пучи найкращі союзники комунізму. Приклади: Колчак, Денікін, Юденіч, Врангель; Скоропадський, орієнтація на Антанту і Польщу Української Директорії /без Винниченка/ в 1919 році. Чан-Кайшек у Китаї; Французькі генерали в Індочині, в Алжирії, Тунісі і Мароко.

Шоста колона /московська білогвардейщина/ піде на службу комуністичній Москві, як вже вона доказала не раз.

- - - - -

На Близькому Сході вузол завязується. Єгипет позбавився довголітньої "опіки" англійської класичної ліберальної демократії і прямує шляхом військової олігархії. Надиктований мир з Ізраїлем не дав справжнього миру для Єгипту, Арабських держав і самого Ізраїлю. Малолюдний Ізраїль, оточений багатомільйонним населенням арабських держав, озброюється на "всякий випадок" а може й для нападу, щоб вирвати у когось кусок пустелі. Єгипет для реванжу захотів зброї собі, але ті що мирили Ізраїль з Єгиптом сказали, що зброї не продамо, щоб не було агресії проти Ізраїлю. Москві така ситуація дуже пригодилася, вона запропонувала свою зброю Єгиптові тільки за 1/10 собівартості і не за золото, тільки в обмін за бавовну, яку Єгипет не має куди діти. Для Єгипту така вигода з фінансового боку дуже вигідна, для Москви величезний політично-дипломатичний успіх для поширення свого імперіялізму.

З Європланами, танками, артилерією і т.п. підуть комуністичні агенти організувати п'яті колони - під покривкою фахівців: "інструкторів" для навчання єгипетських офіцерів, "спеціалісти" для навчання солдатів, військові "аташе", "дипломати" і т.д.

Між Ізраїлем і Єгиптом йдуть часті пограничні потічки в "нічній" демілітаризованій просторі, з мертвими і раненими з обох боків по кожній такій сутичці. Хто винуватий,

а хто правду має, судити не беремося. Примиренча Комісія ООН фасує добру платню і "мирить" з далекого місця як Єрусалим, Тель-Авів, Каїр чи ще якогось спокійного закапелку. Ізраїль просить допомоги і охорони від Америки, Англії, Франції і інших від Арабів, а арабському світові "хтось" допоможе проти Ізраїля і приборкати до своїх рук Арабські країни. Не веселі жарти і сумна дійсність!

- - - - -

Світ поділився на три силові сектори:

1. "Миротворчий" комуністичний, дерегований в Москві: СССР, Китай, Північна Корея, Північний В'єтнам, сателітні держави та в цілому світі 5 і 6 колонії.
2. "Паліїв": західні антикомуністичні великі і малі держави, національності поневолені Московсько-комуністичним імперіалізмом /Московська нація є вірна комуністичній владі і самому комунізму/, Австралія і ще деякі народи.
3. Нейтралів: Індія, Турція, Арабські держави, деякі Південно-Американські держави, Австрія, Швеція, Норвегія, Фінляндія і можливо Юго-Славія та інші.

Всі ці сили майже однакові і в одну ноту співають "мир", відводять увагу один одному, відбувають мирові конференції, їдять ікру і п'ють водку на прийняттях, готуючись при тому до війни. Підготовка до війни у всіх трьох секторах йде поспішно і галлячково, деякі держави витрачають більше як 50 % свого національного доходу на зброєння. Кожний сектор війни боїться, але готується до неї. Війна дуже ризикована авантюра, попри великих народніх жертв в людях і маєтках, перекожені керівники мусять принести і свої голови /приклад Німеччини/. Але війни не буде найменше десять років, а якісь граничні потячки до війни не приведуть, тут входять в гру імперіальні імперіалізми щоб здобути світ неподільним в однім керуванні і експлуатації. Якщо приїде до війни, то вона буде вичерпуюча і руйнівна для воюючих сторін і в результаті нейтральний сектор зможе сказати своє "слово", а поневолені нації СССР та колоніальні народи зможуть звільнитися з поневолення та проголосити свої суверені держави і завести прогресивні, а не комуністичні, соціально-економічні порядки для трудящих мас.

Німеччина в третій світовій війні займе самостійне нейтральне становище. Організована і озброєна буде диктувати мир побідженим і побідникам та стане на небезпечнішу імперіалістичною потугою в Європі.

- - - - -

На еміграційному підпіррі в Німеччині, вславився сумною славою "Американський Комітет Антибольшевицької Боротьби - АКАБ. Чому він так називається, алах його відає, але в практиці він тої боротьби не провадить. Цей Комітет в своїм керуванні має ще дві організації: "Радіо Визволення" і "Інститут для вивчення історії та культури СССР". Як самий Комітет так і названі інституції опановані москалями з 5 і 6 колонії, ці обидві московські колонії тут мирно співпрацюють по відбудові єдиної і недільної тюрми народів Росії, яка тепер зветься СССР. Промодавці цього Комітету послухали аранжерів москалів і закликали до роботи націоналів-сепаратистів, даючи їм прожиточний матеріальний мінімум на умовах "непередрішення" майбутньої тюрми народів Росії. Є там і українські заслужені патріоти: вчені, професори, директори, аудитори, лектори і так собі порядні люди. Місячна платня йде як слідує!

Останнім часом Комітет оскандалився, один за другим робітники з "Радіо Визволення" або "Інституту..." повертаються звідки прийшли - на "Родину" в СССР. Звичайно ті що "вибрали свободу" а по деяким часі повертаються в СССР були протеговані московською білогвардійщиною.

Але чого там ще шукають українські і інші національні патріоти? Чи не пора вже націоналам вийти з того Комітету, його інституцій і ступнути за собою дверима, щоб з того Комітету не ширялася облудна фальш і більш не прикривався націоналами і "непередрішенням", будуючи тюрму народів Росії, щоб і далі поневолював національності.

- - - - -

II. На внутрішньому фронті.

Протягом цього року в житті української еміграції ніяких грунтовних змін не сталося. Буденне і сіре життя в боротьбі за прожиття нічого не принесло.

УНРА відбув свою чергову VI імпрезу з акторськими виступами на конгресовій залі і репрезентаційним балом з танцями. Цим разом на атракційний виступ спромоглися бандерівські вожденята під керівництвом заслуженого і великою практикою бородатого діяча, але вийшло білим трагікомічно як весело. Традиційний демократичний уніадівський фронт був чисельніший і на залі залаталося більше статуетів як вийшло на прохолоду артистів.

Каза УНРА з кожним роком бідніє, дієві особи залаталися майже ті самі, ніби по праву дідичности, дарма що не монархісти. Найголовніші місця в "проводі" обсаджені "піємонтянами", за взірцем суцільної пам'яті таборових рад в Німеччині та Австрії в рр. 1945 - 1950.

Перед роками УНРА післав до Європи своїх шпигунців, щоб пошукати бунтівничих сепаратистів УНРади з АКАБ на платформі непередрішенства, за це на УНРА посилалися нарікання і навіть обвинувачення в ламанні національної солідарности. В цьому році ролі змінилися, принаймні так писала деяка протіуніадівська преса: УНРада пішла на якісь розмови з АКАБ і за це від правовірних посилаються прокльони на УНРаду. Іднються дієві особи, міняються ролі а гра залаталася та сама!

В УНРаді чи то так в "Державнім Центрі" каза порожня і зацікавленість зменшується. Через порожнечу в "скарбниці" часті кризи. Найбільш здригувала остання криза, яка триває й тепер, коли вийшли з УНРади традиційні репрезентанти "Державного Центру" - петлюрівці /УНДС/ та "демократи"-мельниківці. Непохитно стоїть і вірно служить "Державному Центрі", як та околя над Тибром, Спиридон Довгаль, лідер нового еміграційного партійного твору - Української Соціальної Партії. Рядом з прапороносцем Свиридом Довгалем стоїть стара війна з УНДО - пан Хробак старий, тримається як дуб об який розбивається буря. Всі інші демократи не стійкого характеру, ролі свої міняють як тільки знайдеться кращий джаб.

Монархісти з своїм "князем", "престолонаслідником" і "ясновельможним" претендентом в "гетьмани" інж. Данилом Скоропадським вже не одні ніч промарши в безсонниці, навіть стратили по кілька десятків фунтів на вазі, все чекають коли нарешті його "величність" "світлість" і "ясновельможність" буде покликаний на опорожнений престол в еміграційному "Державному Центрі". Але цього дива не сталося!

Не сміється й "вождєві" Степанові Бандері, хоч він проти УНРади вірний союзник Д.Скоропадському, але конкурентівна "державна рация" згонить сон з "вождя". Один день вождівства в 1941 році дуже мало, отож хочеться побути "вождем" в еміграційній державі, чи то так в "Державному Центрі".

З цього приводу газети наших модерних і сезонних "демократів" розписалися про "єдиний фронт" від правниці до лівниці, але без прапороносця Свирида Довгала. Теперішні пани УНРади єдинофронтівцями показали комбінацію з трьох пальців і ні рух з місця. Злоба і крик в політиці, а ще більше в політиканстві, місця не знаходять і в сантименти не граються. Сантиментальний президент - диктатор Євген Петрушевич, коли треба було бити ляків, програв до центру і українська державність - БОВНР впадала.

Коли перша соборницько-єдинофронтна пропозиція провалилася, то повстала в головах наших патріотів друга думка, щоб "Державний Центр" реорганізувати в інтенції міжнародної концепції пануючих держав, а саме: покликати до круглого стола інж.Д. Скоропадського, п.С.Бандеру, полк.А.Мельника, "офіцерів Христової Армії" від православних і уніятів по одному і одного представника від всіх демократичних партій, включно з безкласовою УГВРадою. Соціалів і соціалістів недопустити й до порога. Але й з цих замірів вийшов ковальський шпек.

"Державний Центр" з "президентом" і УНРадою, під прапором старої війни Довгала і Хробака непорушні. Переказувала баба Палажка бабі Парасці, що коли прапороносень лягає спати, то щоб вороги бува не вкрали прапора або не провели якої псини, бере

з собою прапор, знімає з держака і одною половиною вкривається а другу - підкладає під себе. Тепло і мягко!

- - - - -

Наші переучені науковці з УВАН і НТШ замість писати і видавати наукові трактати і шукати в старих архівах доказів де були наші державні границі з перед тисячу років, чому вони /границі/ тепер не там, витрачали час, засоби на поїздки до Риму, Іспанії, Франції, Німеччини і ще кудись робити ніби політику.

Замість видати науково об'єктивні розгляди і документи, чому Україна втратила здобуту в революції 1648 - 54 роках незалежність Козацької Держави, чому Казету не підтримав трудовий народ України, коли він хотів відновити самостійність України, чому на решті в революцію 1917-1919 рр. сувереність і соборність Української Народньої Республіки втратили? УВАН і НТШ передрукують нікому непотрібні панські жарти і станси панськи - варяжських трубадурів. Зате надзвичайно цінні праці і історичні документи як: Павло Кристік: Українська Революція. Записки і матеріали до історії української революції 1917-1920 рр., Олександра Доценка: Літопис Української Революції. Матеріали й документи до історії Української Революції, Володимира Випищенка: Відродження Нації. Історія Української Революції /березень 1917 - грудень 1919 р./, Василь Пачоський: Історія Закарпаття /надзвичайно цінна праця/, Микита Шаповал: Міжнародне становище українського народу. Засади української визвольної програми. Соціологія українського відродження і інші та інших авторів - не видали і наша молодь, що має обов'язок продовжувати визвольну боротьбу України не буде знати правдивих джерел революції та її помилок та буде на осліп несвідомо продовжувати ті помилки які привели Україну до трагічних наслідків. На нікудишніх виданнях, на панських жартах, трубадурстві, псалтирях, панських енцикліках, життє святих, на фальшивім звеличуванню скоропадських, розуковських і ще якихось панів гнобителів і ренегатів молодь не зважає на державних діячів і справжніх добрих політиків для України.

Замість створення одного наукового репрезентативного і поважного осередку з УВАН і НТШ, натворено безліч наподоблень і замість збруч засипати ще поглиблюють. Закурузла стара галицька кастова "еліта" тріпається свого старого австро-царського провінціалізму, свого закапелку поза яким не бачить ні світу ні України, а відхована на російським царським лібералізмі Надніпрянська інтелігенція не здібна до великої будівничої праці і ніяк не відчепиться московської і польської пуповини.

- - - - -

Добрі українські патріоти понатужились і відкрили музей та бібліотеку в Онтаріо /Каліфорнія/ і Мікаго. Діло дуже розумне, добре і похвально. Треба б відкрити музей, бібліотеку і читальню в Новім Йорку, але на таку акцію керівники УВАН і НТШ нездібні. Хай гніють, плісніють і інші роблять гнізда з книжок і архівних матеріалів звалених на купи в приміщеннях УВАН і НТШ, але до порядку і користування українському суспільству і чужинцям не дадуть. Загупіковність і дрібязковість інтелігенції вихованих на австрійській і російській відрубаності.

Дже час, щоб молода інтелігенція взялася до заміни старої гарнітури. Ті що своїми мозолями на ногах зібрали широкі простори української землі, від Татрів по Кавказ і від Прип'яті до Дунаю зусили засипати рутинницький збруч і повести науку соборницьку, конструктивну і реальну.

- - - - -

Остання атракція з "вождівського" театру: побут Стецька в Іспанії, Римі і на острові Форнозі, в китайського Врангеля - диктатора Чан-Кайші. Світова і наша преса приносила вістки про ці подорожі і фальшиві уяви про відсутність в українській нації демокра-тичний і поступови традицій і думок. Що так думає або й сусеотіє, той на фальшивій дорозі. Коханий революційний рух на Україні був тільки тоді успішний і здобував собі реальні державні здобутки, коли він був демократичний, поступовий і всенародний проти своїх гнобителів. Так було при Лемельницькому і під час революції в 1917-1918 рр.

Закінчення на стор. 273.

Гаді змінюють шкіру і гадами zostаються... Ми, українці, тішимося, що так розуміють тепер американці урядові зміни кремлівських диктаторів.

Карикатура з часопису "The Philadelphia Inquirer"

В О Н А . Б І Л О К А М Е Н Н А

Перед нами ось є суцільна картина:
Минулась її забулась вчорашня днина.
Для подорожнього, що відкрити шукає
За шляхом, що у світі нирине:
Її веде його в краї, де панує воля ..
Мандрівник, ширяючи по широкім світі
Беззахистний! бідак, і без права він.
Стань, роздивися - ще раз роздивися
І з долею твоею на віки розлучися!
Де підеш - що бачив - мовчиш, небоже?
Розуми от-тут не допоможуть.
Став ти на роздоріжжі, із тими помирися.

Вибрав шлях? Нікому не хвалися!
Підеш у дорогу - між чужі пороги,
І засліпнеться дико твої вороги.
- Та не смійтеся з мене, мої вороженьки,
Я несу пісню про мир і людську свободу...
Для нього страдного, катованого народу.
Ось перед нами розлогі панорами,
Он злії люди - оспівані ворогами.
І дивуюся... Чи сон? Чи явна дія?!
Москва показала лютого злія!
За мурами шкуру він стряс, Нова виростає.
На золотих куполах темних хмар досягає!

- Аж злякався... Які неж потворні привиди!
Мимоволі нагадують з покоя-віку огиди,
Що панували за Івана Лютого...
За ц. і к. австрійського цісаря...
Про падляк катів, що шкуру дерли,
Що кров'ю мирною ніколи не нажерлись!
А чи варто убійців катів тут споминати?
Пек, тай цур їм од благословенної хати.-
Нині всі бачуть як внеслимо огидні гади,
Ідеали, правду, працю, життя і злоті.

О, справедливосте! Куди ти блудеш?
Чи ти заснула?
Чи ти забула?
Що з гадами граши!
Певно ти солодомів панських нажерлась!
Збула про нищоту - убогість - зазналась...
Пируєш з панами?
На обрусі шовковім?
І... лишаєш нас
Гадам тружчим, зміям лютим!
Пируйте, гуляйте
З московськими катами!
А що випаде з миски -

Оттеє прокляття, що іде віками,
Що єдналась "еліта" з кровавими царями,
Пішла з катами до чорної ями.
І нині над вами, блудними синами
Гадь возносить з тружчими сльозами,
Щоб поглинути і нас, до тої-ж ями!
До отих катів, що панували над нами,
Нехай закриває, нехай льокай знає -
Україна - Мати за них пам'ятає:
- Діти мої! безталанні мої сироти!
Де, о-де вас по широкому світу шукати?
Пішли, розбрились... На чужині втомились...

Жируть і п'ють!
Люті бенкетують!
Над людським добром
Лихом керують!

Сидить. Звилась у каміннях й так зосталась!
Після упадку кровавих катів царату
Гадь залишилась стара. Молоду, хвостату
Лили червоним тиранам. Герої ці
Зчинили шум гадючий, безглузді крики:
"Воля народам!" Гади, чужим благословлять!
І ніби "народи" у них лиш туга сплять?

Крики чуло оттої незбагнутої олімпіади:
- Мир вам люду смиренний і опрагненний!
Рабом тобі, приказано, гадами закутий!
А ти? Помиривсь з усіма катами?

Понад башти, величні золоті куполи,
А люде хрещені - мов на віки послули.
Гади до хмар висувують труйні язички.
Казуть нам: "це воїни всеруськіє великіє".
Хоч перекинулась - переродилась гадь хвост
Остались гадюки живими і панами. /тата,
Понад куполи Кремлівські гади в'ються...
Взтеклими псами огидно жеруться!
На смертний бій бере у пащу і лапи

Огида за вами.
І лихо онуєтє
Безталанних оддати!
І нині прете -
Щоб Юлкам помагати.
О, ні! голубчики,
Такої вже не втнете!
Не женіть до трушоби
Самі в ній помрете.
Носітесь з катами,
Грайтеся з ворогами.
У джунглях вам місце,
Не між нами.

Не раз, не два сльозоньками обмились...
Йшли у світ, крутими шляхами...
Тулились небожі під чужими стріхами...
У чужині багато поневір зазнали...
У шали, у майки, на моря гнали!
А золота у брільках мало накупали?
Не до недавна "зеленими" звали.
Над тяжкою працею сміхи возносились,
На нас з призириством косо дивились!
З нашої праці гори повиростали.
Гади шаліли...
Нас у паші клали! -

Гади - царі, що панували
Котрі хрещений люд
Вили і бичували
Гадь Кремлівська їх не поглотила.

І ніби царів навіки вже поховали?
- Маєш Брате киши! Московина ідеалів!
Бач, новітні пани, гадиною оповились.
В омофор комуністичний вони прикрились,
Силою обвивають каменні мурі...-
Вони збагнули: "народи од чаду послули"...
І білокаменні башти убрали в забуті гади!

Осліп! не бачиш неколкої брами?
Оглянься ж брате, не одні вже повмірали!
Пішли бідні, пішли багаті, пішли генерали...
Всі вони тут спочивають! Югилла заростає.
Закінчення на стор. 273.

/Проблема землі і влади/

В земельній справі Третя Сесія Всеукраїнської Ради Селянських Депутатів ухвалила: "Стоючи на ґрунті постанов І Всеукраїнського Селянського З'їзду, що вся земля, ліси, води, шахти і інші земельні надра та багатства на території України повинні поступити у власність всього народу, і зважаючи ІІІ Універсал Української Центральної Ради в тій його частині, де він торкається земельної справи, а також пояснюючі циркуляри Генерального Секретаріату до Універсалу, початком великої земельної реформи, висловлюючи певність, що Центральна Рада в земельній справі піде далі шляхом переведення в життя повної земельної реформи на основах, зазначених в постановах І Всеукраїнського Селянського З'їзду, - Всеукраїнська Рада Селянських Депутатів постановляє:

1. Домогатись від Центральної Ради, щоб негайно було видано для негайного переведення в життя тимчасовий закон про порядкування земельними комітетами тими землями, лісами і водами, які Універсалом оголошено вже народньою власністю і передано в завідування земельних комітетів;
2. Домогатись від Центральної Ради видання закону про те, щоб всі ліси в тім числі і буньні казенні, удільні, кабінетські, монастирські та інші були в так, як і земля, оголошені власністю народу і передані в завідування земельних комітетів;
3. Домогатись від Центральної Ради видання закону про скасування приватної власності на всю землю на території Української Народньої Республіки.
4. Закликати все трудове селянство взяти через земельні комітети під свою охорону всі ліси та землі, які перейшли вже і які перейдуть у власність всього народу, і подбати, щоб це народнє добро - і в першу чергу будинки, інвентар, худоба, ліси і т.д. - не було знищено і в цілості перейшло до рук українського трудового ладу;
5. Разом з тим Всеукраїнська Рада Селянських Депутатів закликає українське трудове селянство звернути особливу увагу на охорону від нищення племінних пунктів, селекційних /сіменних/ станцій, зразкових хазяйств та иншого цінного добра, котре з великою працею добувалось на протязі довгих років;
6. Зважаючи на можливе пониження сільсько-господарської продукції в зв'язку з розстройством народнього господарства, Всеукраїнська Рада Селянських Депутатів закликає трудове українське селянство заздалегідь готуватись і жити поїх пір до засіву полів зерновими хлібами і буряками для цукроварень".

В листопаді 1917 р. в Петрограді стався переворот: Петербургська Рада робочих і солдатських депутатів підтримала акцію УСДРП-більшовиків і владу від Тимчасового Правительства /Керенського/ захопили в свої руки більшовики, назвавшись Радою Народніх Комісарів. Ця нова влада заважала, що Українська Центральна Рада визнавала її своєю зверхньою владою за Росією. Українська Центральна Рада Петроградської Ради Народніх Комісарів не визнавала. Місцеві /Київські/ більшовики почали нову акцію на поборення Центральної Ради і Генерального Секретаріату. В своїй акції київські більшовики сподівалися на підтримку Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів, тому окликали на день 17 грудня 1917 р. в Києві Всеукраїнський З'їзд Рад Робітничих, Солдатських і Селянських Депутатів, всупереч бажанню і потребі Центральної Ради. Але більшовики дуже помилилися, до цього З'їзду Всеукраїнська Селянська Спілка виявила велике заінтересування і селянських депутатів прибуло більше як того сподівалися більшовики. На З'їзд прибуло 2500 делегатів і господаря ситуації були УСР, Селянська Спілка і УСДРП-меншовики, делегатів, що підтримали більшовиків виявилось всього тільки 60 осіб. Головою З'їзду обрано Аркадія Степаненка /УСР/, який провадив роботи З'їзду до самого кінця.

Надії більшовиків позалити Центральну Раду з середини, цим З'їздом, провалилися і вони покинули З'їзд та організували в Харкові новий, під цією самою назвою.

Завдяки чисельній перевазі на З'їзді делегатів Селянської Спілки, всі ухвали пройшли як випадала подія тодішнього часу і Українська Центральна Рада вийшла переможцем над більшовицькими зазіханнями та пішла скорим кроком до остаточного розриву з Російською державністю та проголошення сувереності українського трудового народу - Української Народної Республіки.

Більшевицька Рада Народніх Комісарів побачивши, що на Україні втратила ґрунт і її зації провалилися, 17 грудня формально оголосила війну Українській Народній Республіці і післала свої війська в бій проти України.

Не будемо зупинятися над роботами З'їзду та його ухвалами, але цей З'їзд був наймогутнішим проявом до самостійного життя трудового селянства України і він своєю рішучою волею спричинився до проголошення IV Універсалу Української Центральної Ради.

Завдяки своїй організованості у Всеукраїнську Селянську Спілку трудового селянства, воно стало головною рушійною силою в творенні української суверенної державності. Це саме селянство і стало в обороні української державності.

Появу земельного закону з дня 30.III.1917 р. треба так віднести на conto впливу Всеукраїнської Селянської Спілки /Гляди "УГСлово" число 7, 1954, стор. 165-166/. Але через Московсько-більшовицьку навалу на Україну, нахаль цього закону вже не було можливим застосувати до практичного переведення.

Більшевици в Київі здержалися коротко: від 8.I.1918 до 1.III.1918 р. Центральна Рада повернулася до Київів і відновила свою владу по цілій Україні, але з Центральною Радою прийшли й німці, запропонувавши свою допомогу вигнати московських окупантів з України, проти волі Президії Центральної Ради а зокрема голови Ц.Ради проф.Михайла Грушевського.

Присутність мілітарних німецьких і австро-угорських сил створили нову ситуацію на соціально-економічній проблемі. Почали вилазити з своїх криївок і все голосніше заявляти свої маєткові претензії до Центральної Ради маєтні промисли /позімілки, фабриканти, заводчики, реакційні елементи і т.д./. Організувалися в свої, німецькі, професійні організації і за тихою згодою і навіть ініціативою німецького командування виявляти бажання до влади та ліквідації соціально-економічних законодавств Центральної Ради.

29 травня 1918 р. стався гуч під зверхністю генерала російської служби і концепції Павла Скоропадського при підтримці німецьким військом і чорносотенно-реакційного російського офіцера в Київі. Ліквідовано Центральну Раду, Генеральний Секретаріат, Соціалістичні партії і Всеукраїнська Селянська Спілка припинили свою діяльність і пішли в нелегальне існування, земельний закон і інші закони соціально-економічного порядку Ц.Ради були ліквідовані і відновлені закони царського режиму.

Проектований Другий Всеукраїнський Селянський З'їзд в Київі в перших днях травня 1918 року був скликаний в днях 8 - 10 травня н.ст. На З'їзд прибуло біля 12.000 селянських депутатів зі всіх кінців України. На відкриття прибули озброєні німці і російська офіцерна ген.Скоропадського та заборонила відбувати З'їзд, розігнала депутатів а Президію З'їзду і мандатну Комісію арештовано та посаджено до тюрми. Але З'їзд все ж таки відбувся потайки в Голосіївських лісах, біля Київів і попровадив свою працю.

Учасник цього З'їзду так описує перебіг нарад:

"Обурення і гнів охопив селянство. Вони були переконані одним: палким, непереможним бажанням: зараз же, тут-таки очистити Київ від позіміцько-добровольчої наволоки та їх батажка, ворога працюючих має генерала-позімілика Скоропадського. І тільки численне німецьке військо на Україні, тільки кількадесяттисячна німецька залога в Київі врятувала тоді від народньої розправи з "ясновельмишми" та його добровольцями.

Обмірковуючи події, що сталися на Україні, Другий Всеукраїнський Селянський З'їзд постановив "з призиотвом відкинути утворену панами великими землевласниками і сільськими кулаками та капіталістами гетьманську владу, як явно самозвану й таку, що не має ніякої опори та признання з боку демократичних кол України" і закликати селянство до рішучої, безкомпромісної, збройної боротьби з гетьманщиною. Зокрема що-до участі Німців у перевороті, З'їзд ухвалив:

"Вимагати, аби Центральні Держави не втручалися у внутрішні економічні і політичні справи Української Народної Республіки, і висловити свій рішучий протест

IV категорія зайняла до української соціальної революції, а потім і до національної виразно негативне відношення. Вони організували реакційний пуч ген. Скоропадського і його підтримували морально, матеріально, ідеологічно і своїми силами в каральних відділах, поліції, війську. Це ті "хлібороби" на яких трималася гетьманщина, її чисельна сила 0,3 % від всього хліборобського стану.

III категорія в своїй більшості належала до Селянської Спілки, але після пучу вона зайняла нейтральне становище, казали: "мені панської землі не дадуть і моєї не одберуть, і з селянства не скинуть, як працював так і далі буду працювати". Їх сили не пішли до гетьманщини, не пішли до Директорії і пішли деякі з них до Додікіна, їх було 16,7 % або 518.369 дворів. Підпала під вплив правої, малочисельної фракції УПСР.

II категорія опинилася під впливом центральної фракції УПСР, саботувала гетьманський режим, але в повстаннях не виступала і терпівливо вичікувала всенароднього організованого повстання. Це та рушійна сила яку організували проти Скоропадського режиму Микита Шаповал і Володимир Гринчишко і яка всією своєю могутністю стала під прапори Директорії. Це вони власне повалили гетьманат, їх було 45,1 % або 1.407.083 дворів.

I категорія попала під вплив УПСР-лівниці /боротьбістів/ і УСДРП-лівниці /незалежників/. Відразу по закінченню Другого Всеукраїнського Селянського З'їзду вони виступили під керівництвом боротьбістів і незалежників в повстання. Всі повстання проти режиму Скоропадського проводили вони аж до проголошення всенароднього повстання 14 листопада 1918 року а потім влилися в загально народнє повстання. Їх було 33,9 %, 1.131.759 дв.

Ціх останніх дві категорії /I і II/ були тою рушійною силою на яку Директорія оперлася і побідно перемогла Скоропадського і німецькі війська, вони репрезентували собою 79,0 % або 2.546.842 дворів від всього хліборобського населення, або 82,3 % від всього населення України. Про дальшу участь українського селянства в боротьбі за державність скажемо на відповідній місці.

III. Українське робітництво.

Найпізніше свою організовану діяльність в українській революції проявило українське робітництво. Ділуватися йому не приходить. Українські промислові осередки і взагалі всі більші міста на Україні були населені робітниками з Московщини - москалями та іншими, з інших національностей. Візьмемо для прикладу Київ, наше столичне місто:

1874 р. населення	127251 душ:	укр.	30.3%	москал.	47.0%	жидів	11.0%	поляк.	8.2%
1897 "	"	244723	"	"	22.1%	"	54.4%	"	13.0%
1917 "	"	467591	"	"	16.4%	"	50.0%	"	18.6%
1919 "	"	544369	"	"	25.1%	"	42.7%	"	21.1%
1920 "	"	366396	"	"	14.3%	"	45.6%	"	31.9%
1923 "	"	398886	"	"	25.4%	"	36.2%	"	32.2%

Розподілення населення України між селами й містами в 1920 році було таке:

У містах укр.	8.8%	москалів	54.0%	жидів	66.2%	поляків	26.0%
У селах "	91.2%	"	46.0%	"	33.8%	"	74.0%
Разом:	100.0%	"	100.0%	"	100.0%	"	100.0%

Хто чим займався і з чого жив подає нам ось ця таблиця /1917/:

Хліборобство і добування сировини	українці	90.0%	москалі	18.0%	жиди	2.5%	поляки	51.0%
Промисловість	"	3.6	"	21.0	"	32.0	"	14.0
Торгівля	"	0.9	"	14.0	"	48.0	"	6.0
Адміністрація, військо, суд, поліція, військні факти	"	5.5	"	47.0	"	17.5	"	29.0
Разом:	"	100.0%	"	100.0%	"	100.0%	"	100.0%

/Статистика взята з: М.Шаповал - Велика Революція і українська визвольна програма. Прага 1927. Сторінки 14, 16/.

Наведені таблиці ілюструють нам чому так мало було національно свідомого українського робітництва і де воно затрачувалося.

Коли до міста, або на фабрики, заводи, шахти, і взагалі до великих індустріальних міст попадали наші безземельні селяни то вони при своїй слабій, або й ніякій, національній свідомості затрачувалися в тогу чужому морі.

Пород революцією взагалі не відоме існування українських робітничих організацій, а інтелігенти з УСДРП були малю і закинутою в собі нелегальною організацією що студіювали теоретичні засади Карла Маркса.

Московське робітництво як і інших національностей було організоване в загально-російській професійній організації, під керівництвом московських соціалістичних інтелігентів /РСДРП, РПСР/ а між ними і українське робітництво ввійшло в спільно-ізу "котловку".

УСДРП в перші дні революції 1917 р. кинулося організовувати українське селянство на порогоні з УПСР, але скоро тут свої позиції здало і звернуло свою увагу на військовий і індустріальний пролетаріат.

Під впливом революції, як все українство взялося активно до організаційної праці і відбудови власного життя державного, в робітництві українського роду пробудилося національна підсвідомість, що скоро себе зовсім національно усвідомила та почала себе голосити українцями і організовуватися в свої робітничі осередки. В ці процеси велику роль виконали наші інтелігенти з УСДРП.

Українське селянство і українці у війську свою організованість проявили з самих перших днів революції 1917 року, тоді як українське робітництво тільки в днях 24-27 липня н.ст. 1917 р. скликало свій ПЕРШИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ З'ЇЗД. На З'їзді прибуло біля 300 делегатів, половина з них організованих в УСДРП а друга - УПСР і неопартійних. До Президії були обрані самі члони з УСДРП: В.Величченко, М. Порш, Дм. Антонович, В.Восоловський, І.Мамарчук і М.Срогін. Докладчиками виступили УСДРП-меншовики І.Стешенко, Б.Мартос і В.Садовський. Як бачимо більшість УСДРП керівництво над українським робітництвом перебрало в свої руки. Після цього вже УПСР не могла за впливи в робітничому організованому русі, але й УСДРП зовсім втратила впливи в організованому селянському русі, до чого ситуація залучила оя УПСР, організуючи Всеукраїнську Селянську Спілку. /а/

З'їзд мав дуже радикальні погляди на українську революцію і дорікав УПРаді, що вона не досить революційна у відношенні до Тимчасового Правительства.

З'їзд прийняв такі резолюції:

І. В справі війни.

"Визнаючи, що внаслідок війни всі завойовання революції, в тому числі і автономія України, йдуть до загині, що економічна руїна, яка росте з дня на день, довела край до повного занепаду, що це все загрожувє великим нещастям народові і пролетаріатові і всьому трудовому народові, - З'їзд постановляє:

/а/ Про політичну питому загу в Українській революції українського робітництва і УСДРП свідчать що такі дані: 1/ 27.XII.1917 р.ст.ст., відбулися вибори до Українських Установчих Зборів, які дали такі висліді: УПСР і Селянська Спілка дістала 115 мандатів або 66.8 %, УСДРП і українське робітництво 2 мандати або 1.2 %, РСДРП-большовики 34 манд. або 19.8 %, Жидівські сіоністи 9 манд. або 5.2 % і інші політ. партії 12 манд. або 9.0 %. Разом 172 мандати - 100.0 %.

2/ Після пучу ген. Скоропадського, в літі 1918 р. відбулася Всеукраїнська Конференція Професійних Спілок, на якій делегати були заступомі так: РСДРП-меншовики і Жидівський бунд 200 делег., РСДРП-большовики 70 делегат., Жидівський СЕРП - 32, УСДРП-меншовики - 30, Жидів. Ціолей-Ціол - 18, РПСР-П праві - 15, РПСР-П ліві - 15, Анархисти - 13, і УПСР - 4. Разом 500 делегатів. Осамі українські соціалістичні партії дали тільки 34 дол. або 7 %. /М.Шаповал - Велика Революція... Прага 1927. Стор. 113, 116-117/.

Війну треба окінчити в самий найближчий час, і для цього тимчасове Правительство повинно в рішучій формі зажадати від Англії, Франції й інших союзників, щоб вони разом з Росією розпочали негайно мирові переговори з центральними державами, а як що союзники відмовляться - вжити інших заходів до припинення війни.

Визнаючи, що перемога супротивника на фронті в сучасний момент загрожує українським землям поділом території на дві частини, котрі підкосить і затримає розвиток всього українського пролетаріату, і що захоплення України : ворогом знищить на захопленій частині нашої землі демократично-республіканський устрій, здобутий загально-російською революцією, - З'їзд закликає всю революційну демократію України і всієї росії до активного енергійного опору наступаючому ворогові на фронті і до підтримки армії працею в заділлі".

2. В земельній справі:

"В інтересах розвитку продукційних сил на Україні та народного хазяйства взагалі, а сільського хазяйства з'окрета, - Перший Всеукраїнський Робітничий З'їзд постановив:

1. Вся земля виключається з товарового обороту.

2. Всі землі приватних власників, церковні, монастирські, князівські, удільні і казенні переходять в український земельний фонд без всякого викупу; цим фондом порядкує Український Союз, повітові та волосні земельні комітети, вибрані на основі загального, рівного, прямого та таємного виборчого права. Ця постанова повинна бути затверджена Всеросійськими Установчими Зборами.

3. З цього українського земельного фонду землею користується трудове селянство; земля дається по установленій нормі, яка мусить бути не менше харчової і не більше трудової.

4. Користування землею з українського земельного фонду мусить бути улаштоване в інтересах усього трудового народу.

5. Зважаючи на те, що велике сільське хазяйство економічно і технічно вигідніше від хазяйства дрібного, в інтересах розвитку продукційних сил треба великі зразкові хазяйства зберігати, але передати їх трудовому народові для громадського користування.

6. Як Український Союз, так і установи місцевого самоврядування повинні розвинути широку допомогу сільській кооперації".

Докладчиком в земельній справі виступав Б.Мартос. Доклад його і запропоновані резолюції не вдовольнили есерівську фракцію З'їзду, яка запропонувала З'їздові приєднатись до постанов І Всеукраїнського Селянського З'їзду в земельній справі/гляди "УГС" чю. ІО, І955, ст. 216./.. Однак соціаль-демократична більшість З'їзду цю пропозицію відкинула, не погоджуючись з скасуванням приватної власності на землю і обстоючи формулу формулу лише виключення землі з товарового обороту. Під час голосування наведеної резолюції фракція УПСР залишила залу засідань З'їзду.

3. В політичній справі:

"Визнаючи, що революція в Росії викликало загострене на ґрунті війни незадоволення економічних, культурних, політичних і національних потреб широких народніх мас; що укріплення завоювань революції, поглиблення і поширення її соціально-економічного змісту можливе тільки за допомогою організованого і цілеспрямованого утворення нових форм громадсько-політичного і національного життя і задоволення соціальних і економічних потреб працюючих класів населення; що виконувати ці творчі завдання революції в Росії може тільки тверда революційна влада, заснована на довірі революційної демократії; що подне національне визволення українського народу, укріплення і поширення революції на Україні можливе тільки при утворенні єдиної революційної демократичної крайової влади на Україні; що буржуазні класи в Росії виявили і в майбутньому повинні ще дужче виявити свій анти-революційний характер; що така тверда революційна влада - як в Росії, так і на Україні-може бути утворена тільки революційною демократією, - Перший Всеукраїнський Робітничий З'їзд визнає необхідним:

Далі буде.

ЩО ПРИНІС 1955 РІК. Продовження зі стор.264.

1920 роках. Коли "проводи" і "вожди" зраджували обіцяні соціально - економічні справи трудового народу в користь маленької жменюки великокадетного прошарку, тоді всі здобутки, дуже дорого оплачені кров'ю і життям наїкрайних силів України руйнувалися до щенту і Україну знову поневолювали та ділили ненажерні московський і польський імперіялізми а нарід попадав в неволю.

Подорож Стецька приватна справа його самого і українська еміграція з тим немає ні-
чого спільного. С.Пронівський.

* * * * *

ВОНА. БІЛОКАМЕННА... Продовження зі стор.266.

Могила усіх пригорнула. Все забулося.
А нині? Гаді понаростали, гарячі дула.
Вже ревуть! На зеленім прозорім небосхилі
Наче повстали тіні Залізняка, Гонти...
Ще раз ударять! І припишні оті білі гради
Полхнуть у двір, а з нині і гаді!
Змість Білокаменної ллється руїна!
Останеться люд праведний,
І подадуть собі руки!
Не буде володаря, не буде й пана,
Не вернеться хан, щоб знов панувать!
Будь господарем праці щоб користать
Величчю доброю земельки святої,
Щоб переділитись хлібом
Із братом твоїм! - А.Ходоровський.

* * * * *

ПАМ'ЯТІ 28 УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ РОЗСТРІЛЯНИХ МОСКОВСЬКИМИ НАЇЗНИМИ КАТАМИ.

ІЗ - І5 грудня 1934 року виїздна сесія Союзу ССР під головуванням т. Ульріх В.В. у складі членів колегії т.т. Рижкова Н.М. і Гарячева А.Д. розглянула у м. Києві справи: 1/ Крушельницького А.В., 2/ Бачинського Ю.О., 3/ Крушельницького Т.А., 4/ Крушельницького І.А., 5/ Сказинського Р.Ф., 6/ Лябедінець М.М., 7/ Шевченка Р.І., 8/ Карабута А.Ю., 9/ Сидорова П.І., 10/ Місика В.О., 11/ Лещинського В.І., 12/ Скрип-па - Козловської Г.І., 13/ Косинки-Стрільця Г.М., 14/ Фальківського Д.Н., 15/ Окоа-шита М.Г., 16/ Щербини О.Г., 17/ Терещенка І.П., 18/ Буревого К.С., 19/ Ковальова Л.Б., 20/ Гельмер-Дядюшок Е.Ф., 21/ Влизька О.Ф., 22/ Фініцького О.І., 23/ Дмитріє-ва С.К., 24/ Богдановича А.А., 25/ Бутузова Е.І., 26/ Бутузова І.М., 27/ П'ятницькі В.В., 28/ Блаченко Я.П., 29/ Ступіна Г.К., 30/ Писвого Л.М., 31/ Хоптяр І.О., 32/ Горещького П.М., 33/ Лук'янова Л.І., 34/ Проценка Г.М., 35/ Півненко К.І., 36/ Матіяша С.Я., 37/ Ляшенка О.К., - по обвинуваченні в організації підготовки терористичних актів проти працівників радянської влади.

Суд постановив, що більшість обвинувачених прибула в ССР через Польщу, а части-на - через Румунію, шляхи завдання по вчненню на території УССР ряду терористичних актів.

Наша припідтка: Йде про тих, що по амнеції Уряду УССР повернулися з еміграції в 1923 - 1929 рр. Редакція.

При затриманні у більшості обвинувачених забрані револьвери і ручні гранати.

Керуючись постановою президії ЦК Союзу ССР з І грудня ц.р. /1934. Ред./ й арт. 54 - 8 та 54 - II ЦК УССР, виїздна сесія військової колегії Найвищого суду Союзу ССР припустила: 1. Сказинського Романа Федоровича, 2. Крушельницького Івана Антоно-

вича, 3.Крушельницького Тараса Івановича, 4.Лебедянича Михайла Мойсеевича, 5.Шевченка Романа Львіча, 6.Карабута Анатолія Крієвича, 7.Сидорова Петра Ісидоровича, 8.Косинку - Стрільця Григорія Михайловича, 9.Фальківського Дмитра Ісидоровича, 10.Оксанта Михайла Гавриловича, 11.Мербіну Олександра Гавриловича, 12.Терещенка Івана Петровича, 13.Буревого Костянтина Степановича, 14.Влизька Олексія Федоровича, 15.Дитрієва Євгена Кузьмича, 16.Богдановича Адама Адамовича, 17.Бутузова Порфирія Івановича, 18.Бутузова Івана Мойсеевича, 19.П'ятишів Володимира Васильовича, 20.Блаженка Якова Павловича, 21.Полевого Домініка Ісидоровича, 22.Мотяра Івана Онуфрієвича, 23.Борецького Петра Іколлаєвича, 24.Лук'янова Леоніда Івановича, 25.Пивненко Конс- тятіна Івановича, 26.Проценка Гаврила Івановича, 27.Матіяша Сергія Яковлевича, 28.Ляшенка Олександра Корнієвича - р о з с т р і л я т и. Моїно всіх конфіскувати. В и - р о к и в и к о н а н і.

Справи: 1.Крушельницького Антона Володимировича, 2.Вачинського Юліана Олександровича, 3.Мисіка Василя Олександровича, 4.Левинського Василя Івановича, 5.Скрипи-Козловської Галини Івановни, 6.Ковальова Лєшка Борисовича, 7.Гельмер-Дідушка Петра фе- доровича, 8.Финцацького Олександра Івановича і 9.Ступіна Герберта Карловича - війсь- кова колегія Найвищого суду ССРСР, зважаючи на те, що виявилися нові обставини - пос- тановила направити на додаткове слідство./ТАРС/. За газетою "Українські Вісті", в Новім Ульці, Німеччина, 16.XII.1954./

За ці розстріли, як і за мільйонні жертви погиблих українських нас від розстрілів, голоду, непосильної каторжної роботи і погиблих в північних та гарячих концентрацій- них таборах, - солідарно відповідальна влада ССРСР і весь московський народ. Редакція.

* * * * *

ПРОГРАМА ПОШИРЕННЯ ДОПОМОГИ НА БЕЗРОБІТТІ.

Секретар американського міністерства Праці Джеймс П.Мітчел сказав недавно, що фе- деральна та стейтові програми допомоги безробітним, яка в серпні відзначила двадця- ту річницю свого існування, "чисто зросла але потребує дальшого удосконалення".

"Число працівників, охоплених забезпеченням на випадок безробіття, збільшилось удвоє, різко підвищився розмір тижневої допомоги і вся ця система міцно вкоринилась, як надзвичайно важлива і конечно потрібна частина всенациональної програми забезпе- чення економічної стабільності" - сказав мр. Мітчель.

Тепер близько 39,3 мільйонів працівників забезпечено федеральною програмою допо- ги на випадок безробіття, і до 1 січня 1956 р. це число має дійти до 41 мільйонів. Пересічний розмір тижневої допомоги від \$ 10.66 в 1939 до \$ 25.0 в цьому році і має далі збільшуватись у наслідок заходів державних законодавчих органів.

Для того, щоб програма могла досягнути свого цілкомитого потенціалу, як допомога безробітним, тижнева виплата має бути ще збільшена і забезпечення проти безробіт- тя має охопити всіх працівників, які втратили заробіток не з їх вини. Близько 12 мільйонів робітників і службовців ще досі не охоплені програмою забезпечення на випадок безробіття, і теперішньої допомоги все ще не цілком: досить, не дати робітникам змогу провадити нормальний рівень життя.

Президент Аїзенгавер і секретар міністерства Праці Мітчел закликають стейти поліп- шити свої програми допомоги безробітним. Президент пропонує, щоб тижнева допомога безробітним дорівнювала принаймні половині регулярного заробітку і видавалась принай- мні протягом 26 тижнів.

Після деяких реформ переведених цього року 70 % охоплених забезпеченням: робітни- ків дістать тепер основний мінімум в сумі \$ 30.00 або й більше, 73 % забезпечені допомогою протягом 26 тижнів. До 1 січня оподіаються охопоти програмою допомоги близько 80 % всіх робітників і службовців у США.

Міністерство Праці звітує, що від початку запровадження цієї програми виплачено безробітним особам допомоги \$ 14 бильйонів. Стейти, як посередники федерального уряду, виплатили близько \$ 3,2 бильйони ветеранам Другої Світової війни і \$ 207 міль-

йонів ветеранам корейської війни.

Переведення програми допомоги на випадок безробіття було впроваджене завдяки тому, що всі працевластці вносять певний відсоток з тої суми, яку вони виплачують своїм робітникам /крім двох статей, де такий самий податок беруть і з робітників/.

Кожний власник якогось підприємства з вісьмома або більше робітниками /з 1 січня це число має бути зменшене до 4/ є включений у програму забезпечення на випадок безробіття. Проте, в цю програму не входять робітники по фармах, службовці по постійних і локальних урядах, некомерційних організаціях, хатній обслузі та залізничники.

За час існування програми допомоги безробітним власники підприємств виплатили \$ 20 мільйонів постійним урядам і \$ 3 мільйони федеральному уряду. Тепер для виплати допомоги держава має в своїй розпорядженні суму в \$ 8 мільйонів.

3.XI.1955.

Загальна Рада.

С.Зеркаль.

Пан Микола ВАЙДА НА ЗЛІЙ ДОРОЗІ.

"Свобода" з 15 і 16 листопада 1955 принесла статтю Миколи Вайди: "Сумна 10-ти річниця комуністичної окупації Карпатської України". В тій статті М.Вайда пише:

"На основі Тагеранської та Ялтинської конференції в Середній Європі по закінченні другої світової війни мав бути відновлений стан з 1938 року, з-перед Мюнхену. Це значить Карпатська Україна мала творити далі автономну частину Чехословацької Республіки"...

Із рішення на Тагеранській та Ялтинській конференціях тепер нікому не таємно, там господарем був Сталін і вигоргував що йому було потрібно. Голосу Беніша з ренегатами Карпатської України і інших та українців не був там чутий.

Чехи хотіли відновити республіку в границях перед-воєнських і зайняти Карпатську Україну в 1944 році визначили своєю владою делегацію для опанування владою на Карпатській Україні.

А далі п. Вайда продовжує:

"Тим часом, без огляду на чехословацьку делегацію в Хусті політичні комісари та НКВД в Ужгороді й Мукачеві розкинули широку пропаганду за приєднання Закарпаття до України. До цього руху пристало кілька місцевих комуністів, а головне місцеві москофіли /русофіли/..., загальна народна та його інтелігенція були за прилучення Карпатської України до Чехословацької республіки".../розстрілка наша.

С.З./.. Отамні, розстрілка, слова, мабуть побажні бажання самого п.Вайди і не відповідають правді, бо:

а/ Український народ Закарпаття дуже добре пізнав чеську "демократію" і "автономію" /особливо за президентури Е.Беніша/ на Закарпатті, дуже добре знає про це і п.Вайда, за 20 років,

б/ перед 1918 р. і за 1939-1944 рр. український народ Карпатської України дуже добре пізнав угорську гусарську аштуру іжандармського полдрилка,

в/ але що не знав московської нагайки, нагана, ЧеКа, НКВД, трок, Соловоя, Сибіру і т.

п. "райських" благ ССРСР, тож населення Карпатської України шукало собі виходу зі ситуації. Замалучені бідні воляно і робітники та інтелігенція пропагандою і агітацією советських комісарів, та що й українською мовою, вони пішли за обіцянками і добровільно заявили за прилучення до УССР. Через 27 років повторили свої бажання шиячені такими народними інституціями:

1. Народньою Радою в Хусті 2 листопада 1918 р.

2. Конгресом Прямівців в Старій Любоні 8 листопада 1918 р.

3. Конгресу Селянщини в Селянві 8 грудня 1918 р.

4. Зборони українців у Вудлашті 10 грудня 1918 р., де "Збори, під керівництвом д-ра Михайла Брамайка, у спонтанній маніфестації єдності Закарпаття з Україною прийняли: "постанову про скликання Всонароднього Конгресу Русинів до Хусти, якій відбувся з повним успіхом і 420 делегатів з усього Закарпаття маніфестаційно заявили волю на-

селення своїх сіл і міст належати до Української Держави. Нідє на цих зборах не було мови про злуку з Чехословаччиною" ... /"Свобода" з 24.VIII.1955, стаття д-ра П.Стерчо/. 5. Народних Зборів в Яснїю 8 сїчня 1919 р. і наразї

6. "Всепародний Конгрес Русинів у Хусті в дні 21 сїчня 1919 р., який одностайно рїшив злучити Закарпаття /Щєбто Карпатську Україну і Пряшївщину, що вїчно творили одну адміністративну національну і релігійну єдність.С.З./ з Українською Державою і виконав своїх делегатів до Уряду Української Держави для здійснення цього рїшення". /там-же/.

Але в цей час відвічні вороги української волї і сувереності пішли війною на молоду Українську Народню Республіку, Закарпаття відірвали від матірнього ґрунту, залишаючи в ізоляції. Закарпаття опинилося в безвихідній положеннї і треба шукати виходу, тому "Центральна Народня Рада в Ужгороді рїшила дня 9 травня 1919 р. про злуку Карпатської України, як "незалежної держави" з найширшими автономними правами, з Чехословаччиною" /Д-р П.Стерчо, там-же/. Таке рїшення Р.Н.Рада мусїла прийняти ще й тому, що все Закарпаття було окуповано чеськими і рутенськими військами, а в Парижі на Конференції запало рїшення прилучити Закарпаття до Чехословаччини.

Так Закарпаття опинилося в ЧСР, яке потім насильно розбито границєю по річці Ужюку на "Подкарпатську Русь", до чєхї завели диктатуру жандармів, та "Виходні Словенско" - до словацкї рїсно-католицькї і євангелїсткї священики, уряди з Братїслави та словацкї інтелїгенти силою провадили донціоналізацію і асиміляцію нашого народу Пряшївщини.

Українськїй народ Закарпаття добре пізнав ярно мадярське, чєське і словацкє демократїю і "автономїю" і тому не мїг погодитися в 1944-45 рр. на прилучення до ЧСР та вибрав собі давню спрєцизовану дулку і з власної волї прилучився до Київї, Київїа українського, дарма якого:

Отже твердження п.Вайди, що: "Чехословацка орієнтація закарпатських українців в тому часї спиралася на відомий демократичний устрїй та релігійну свободу в Чєхословаччинї, і тому з погляд ЧСР і ССРСР вони вибирали першу можливість" ... не відповідають правді. Таку сутєстїю п.Вайди рїшучо заперечуємо як неправдїту і як чєхофїльську орієнтацію самого п.Вайди, шкідливу зі становища Української Державної ратїї.

Щє до єпископа Рожиї, то хоч він на початку приходу советських військ на Закарпаття викликавав ССРСР і його військє, але це була зовнїшня манїфєстація фальшива, а на дїлї він тєпєр став чєхофїлом і діяв на користь Праги черєз чєських владних чинників. Про заміри і чинність єп. Рожиї пише "Нїжєрський Донїк" з 5.XI.1955 /Словацкєю мовою/ так:

"В часї, коли було вже ясно, що ССРСР їде відділити Подкарпатську Русь /читай Карпатську Україну.С.З./ від Чехословаччини, єпископ Рожиї належав до головних противників цих московських планів... Тому був цілком сорєк: за її /ЧСР.С.З./ відновлення".

Єпископа Рожиї підтримали мадярськї та чєхофїльськї одишкї, вїчні безидейні матеріалістичні орієнтальшкї, але по народ. Своє чєхофїльство єп.Рожиї заманїфєстувєв ще й тим, що покликав до себе в Ужгороді в 1944 р. на гостину Чехословацкє Дєлегатїю в складї б.міністра Франтїшка Гєли, б.міністра Вадрє Шробєра, ген. Антона Гєлєса і інших.

Дєлї "Нїжєрський донїк" продовжує:

"... єпископ Рожиї не окривєв своїх антипатїї до комунїзму і експатїї до відновленя Чехословаччини, перед-маїжєнєвкєю дєбї"...

Єп.Рожиї безперечно був великим ворогом комунїзму, як кожний священик, єпископ і вище "Офіцери Христової Армії", і він однакєво був би суджений комунїстичним рєжимєм, як і всі інші єпископи, навіть без його чєхофїльськєю орієнтації. Тому цілком зрозумїло, що вони /советськї комунїсти і комїєари/ подумали про те, як змїстити єп. Рожиї. Той же "Нїжєрський Донїк" далї подає таку інформацію:

"... дня 27.X.1947 р., коли єп. Рожиї був на дорозї з Мєкачєва до Ужгороду, наїхало на його вїє тяжкє авто советськєю армії. Трьох подорожєних, в тїм числї і єпископ були зранєні і відвєзєні до шпиталю... Коли ж єп. Рожиї в шпиталї добрє виздоровився, советськє полїція заборонїла відвідати до його і випїсїла персонал,

що його обслуговував. Ниніше спору про те, що ці заходи були вжиті для того, щоб совєтські лікарі могли оп. Розказу замордувати в рядах "лічоння", коли їм неприємно було знищити приготівленим атентатом на його дорозі з Іжакчева до Ужгороду". /Ще-то так як совєти замордували проф.М.С.Грушевського 25.XI.1934.с.3./

26 листопада 1944 в Мукачеві відбувся З'їзд представників "Народних Комітетів Закарпатської України" на який прибуло 600 делегатів, і виніс рішення приєднатися до УРСР. Потім це рішення підписало населення і окрема делегація поїхала до Москви.

29 червня 1945 р. "старший брат" погодився і формально прилучено Карпатську Україну до УРСР. Але треба констатувати й тут московське язидство, хоч нарід Карпатської України заявився за прилучення, але формальності міждержавного характеру відбулися поза плем'ям Українського народу Закарпаття. Про це рішали від СРСР: Сталін, Випинський, Зорін, Газаров і Молотов, а від ЧСР: Урсіні, Ріпка, Неєдлі, Подпєра, Гайдріх, ген. Свобода, Фірлінгер та Клементіс.

Чи добре чи зло сталося, про це ще передчасно нам говорити, окаже свій висновок майбутній історик, але в цьому є такі позитиви: частина Українського Закарпаття /Карпатська Україна/ є в межах України і хоч терпить неволю Москви разом зі всім народом України, але г р а н и ц і визначені і воля народу здійснюється. Тепер в Карпатській Україні немає питання "шкільного плебесциту", мови Паньковича, чеських шкіл, чеської жандармської диктатури, чеської денационалізаційної і асимиляційної політики і т.д. Тепер на Карпатській Україні є такі українські школи: І університет в Ужгороді, 95 середніх шкіл, 323 шкіл семиріток і 388 шкіл початкових. А що мали за ЧСР? Пан М.Вайда про це дуже добре знає!

Треба тільки пошкодувати за тим, що решта Українського Закарпаття /Пряшівщина, Потисся і Затисся/, а на півночі від Карпат весь простір від сучасної Ягтинської лінії на захід по р. Вислу і рівно від витоку р. Вепра до Білги, до Прип'яті не були інкорпоровані до УРСР і перебувають в неволі комуністичних ретардів Польщі, Словаччини, Угорщини і Румунії, які й дали свою жорстокість, але на цей раз "пролетарською" денационалізують, асимілюють і зганяють з відвічної прадідовської землі наш нарід.

Нам всім треба змагатися за те, щоб границі української державності /демократичної, соціалістичної, монархістичної, тоталістичної чи комуністичної/ визначилися там де вони були перед тисячу років, за часів поганської віри і початку християнства на нашій землі. Ті границі були такі: від Прип'яті річки на південь до витоку р.Вепра до р.Висли, рікою Вислою до розводдя на захід від р. Дунайця, Татри, Кральнова Гюля і далі Крушногорами аж до міста Галича /коло Лученця/, відти на верх Матри, рікою Зиявою до ріки Тиси, Тисою до витоку річки Самоша, далі р. Самошом аж на Роденські верхи.

Не зневірйтеся пане Вайда і служіть тільки Україні, а не якимось химерам і не пропайте чеського імперіялізму. Вся Українська земля "соборна" і поза соборна терпить одно комуністичне московське ярмо, нарід наш бореться за визволення а наш обов'язок помагати як тільки зможемо і не зраджуватися.

Дивно, що п.Вайда виловив такі думки, а ще дивніше, що редактори "Свободи" їх вмістили.

• • • • •

С.Пронівський.

МОНАРХІСТИЧНО - ГЕТЬМАНСЬКІ ГАЛЮПТАЦІЇ.

В Торонті, Канада, виходить газета "Батьківщина", орган української консервативної думки - читаї українських монархістів-скоропадівців. В цій газеті обвинувачується всіх українців за те, що мовляв, повалили режим поміщика-генерала Павла Скоропадського і тим зруйнували українську державність, яку збудував тільки Скоропадський. Української Народньої Республіки перед очом Скоропадського 29.IV.1918 року і після "грамоти" того ж Скоропадського 14.XI.1918 року в тій газеті не визнається, ніби її й зовсім не було. По їх душі Україна була державою тільки при Скоропадському, але про те що той же скоропадський зруйнував Україну і зрадив Україні, про те ні слова.

Частенько там друкуються візії якогось трубадура Остапа Войнаренка, мабуть поєвдо. Немає потреби відповідати на всі "кихання" О.В./О.Войнаренка/, бо вони штучні і театральні або наші селянські парубочькі. Та на деякі треба відповісти, щоб баламутство не ширілося.

"Батьківщина" з 29.І. і 5.ІІ.д.р. містить його статтю: "Лицем до Бога та рідних традицій". В цій статті він "накихав" ось що:

"-знайшовся муж, що був гідний імени наших "прадідів великих", й немов чудом відродив нашу рідну Гетьмансько-Козацьку Державу. Йі відродження було немов жестом самого Божого Провидіння"...

Іб ген. П.Скоропадський був гідним нащадком негідних "прадідів великих" за це не сперечаємося і погоджуємося, але мусимо сказати правду, що Скоропадського Павла і предка "великого" поставило не "Боже Провидіння", тільки московські, жидівські, польські, закордонні і свої ренегати помішники, капіталісти, генерали то-що; німецька солдатеска під проводом своїх генералів та московська чорна сотня і офіцерня. Весь український нарід, в тім і "хлібороби демократи" на голі з братами Шенетами були проти "гетьмана" П.Скоропадського, і після проголошення федерації з Росковськими чорносотенними генералами і реакціонерами 14 листопада 1918 року прогнали його, і він мусів втікати, перебраний за німця, разом з німцями до Німеччини.

Далі О.В. продовжує, ніби сказане Митрополитом Василем Липківським:

"То був найбільший злочин у нашій історії, осуджую його безапеляційно. Вони, лукавством і неправдою підняли несповідних на бунт, зруйнували молоду державу ніби то через те, що вона була буржуазна, а своєю, бідняцькою, на руїнах буржуазної все ж таки не збудували й змушені були тікати до чужої буржуазної; не в гості, а живот спасає"...

Тож даймо слово, у відповідь О.В., самому Митрополитові В.Липківському. Митрополит пише: "... в лютому прибули німці з Центральною Радою, а з квітні заїсць Ради було обрано гетьмана Скоропадського. Почалася тяжка реакція, виразний нахил до "єдиної неділїної", підняло голову консервативне дужівництво, до якого гетьман поставився з великою прихильністю... В травні зібрано було з цього дужівництва і також - же ширян, "елекційний собор" для обрання Київського Митрополита й обрано було запеклого ворога України, голову "Союзу Руского Народу" Антонія Храповицького, - а на червень оголошено було другу сесію Всеукраїнського Собора... Було ухвалено, що Українська Церква й надалі мусить залишитися під зверхністю Московського патріарха, ... було обрано "Священний Синод"... В вересні була зібрана ще одна сесія цього Собору, ... нею цілком верховодив митрополит Антоній Храповицький. Вона вслашлася тим, що урочисто приймала в себе гетьмана Скоропадського й видала "Соборне Послання" до українського народу служитися гетьману Скоропадського, як рідного батька, у всьому йому коритися. Та український нарід, як би в відповідь на це "послання" повстав проти гетьманської влади, вигнав гетьмана, а разом з ним розбігся й Собор 1918 року і вже більше не збирався. Утворений ним "Священний Синод" залишився на папері й до праці так і не став.

На зліну гетьмана прийшла знов українська влада під назвою вже Директорії; на чолі її уряду стояв Володимир Чехівський /член Української Соціалістично-Демократичної Робітничої Партії, один з її лідерів. С.П./, дуже близький до Церкви, пихованець Київської Духовної Академії. Він 1-го січня 1919 року видав уже державного універсала про автокефалію Української Церкви й утворення автокефального Українського Синоду"... /Митр. Липківський - Історія Української Православної Церкви, Розділ 7-й. Відродження Української Церкви. І. Від 1917 року до першого Всеукраїнського Церковного Собору 1921 року. Стор. 4 і 5/.

Отака була правда і не пофальшована думка Митрополита Липківського про Скоропадського, його релігій, Українську Народну Республіку та Директорію і її Уряд. Не будемо забирати місця дискусіям, все ясно і без коментарів, тільки зазначено, що п."аристократ" монархістичної "Батьківщини" забрихався і не робить доброї служби монархістично-гетьманському "рухові".

А ще далі "аристократові" О.В. умикається:

"...обов'язком перед Батьківщиною й бажання її кращої долі примушує нас сказати і Гандері і Мельникові, що їх справжня вождівська велич починається з того часу, коли перед лицем Найвищого Представника дійсного українського націоналізму та найбільш законного спадкоємця гетьманської булави, ЯВП Гетьманіча Данила - вони у взаємній покорі й широбратній любові подадуть собі руки".../підкреслення О.Войнаренка/.

Чи не сон рябої кобили про сім кіп гречаної вовни? Чи може в здоровій людській голові з'явитися така візія?

В "Батьківщині", ч. І9, 1955, якийсь С.Нагай /мабуť від слова: нагайка.С.П./ в листі до редакції, полемізуючи з газетою "Український Самостійник", ч. 53, 1955 пише:

"Напр.: чи потрібно в тій же консолідуційній статті говорити, що Гетьманщина менш легітимна ніж УНР?... про ніби "русофільський куро гетьмана". Коли фактично той Гетьман віддавав всі портфелі українцям, а вони їх не взяли"...

Скажіть же ви п.п. редактори і кореспонденти "Батьківщини" коли це було? Де це було? Але подайте документи, а не свої вигадки!

Ні панове Войнаровичі, Нагай і редактори "Батьківщини", з сакі не зробите крейди, а з вугілля не намелете білої муки! Даремні ваші намагання вибілити з чорної реакційності і зради ген.П.Скоропадського, він ніколи не був українським патріотом і про це він найкраще доказав під час свого "гетьманування". Про це вже сказала останнє слово історія.

+ + * + + + + + + + + + + + + + + +

КУЛЬТУРНІСТЬ НАРОДУ ВІДЗЕРКАЛОСЬ ПРЕСА ТА ЇЇ ЯКІСТЬ.

Наша еміграція має специфічні ненормальності, є такі осібники /з високою освітою/, що не читають ніякої преси, не належать до жодної організації та ще й падають: навіть стільки газет, журналів, книжок і пропагують "безпартійне" християнство з над Тибру, організуючи різні "руки" та "акції". Такі осібники деморалізують нашу національну еміграцію і служать нашим ворогам.

Наша сучасна еміграція на пресу не бідна. В США в 1954 році виходило: денників 3, тижневиків 9, місячників 20 і неперіодичних 4. Разом 38. На жаль немає підрахунку скільки тої преси видавала вся наша еміграція.

На Батьківщині, під Московською окупацією, пресових органів не бракує, особливо фахових для професійного рібітництва і техніків, але преса загального характеру маловартна, бо вона редагована тенденційно для московсько-шовіністичного і комуністично-імперіалістичного вжитку, щоб виховати з українського населення яничарів та новітніх "советських" людей.

Найгірше стоїть справа української преси і книжок в тих комуністично-"пролетарських" державах, де ще залишилися українська національна менштина: в Чехо-Словаччині, Польщі, Угорщині і Румунії.

В Польщі, Угорщині і Румунії для української меншини не виходить жодна українська газета, журнал або книжка, а в Чехо-Словаччині українська преса і книжка знаходяться в дуже жалюгіднім положенні, у відношенні кількості українського автохтонного населення, як це видно з нагаче поданого перегляду.

Ч. В мові:	Р і к в и х о д и л о ч и с е л:								Разом:
	360-308	120-104	52	26 - 20	12 - 10	5 - 6	3 - 4	інші	
1. Чеський	7	1	25	28	141	49	37	8	296.
2. Словацький	3	2	12	5	25	3	9	4	63
3. Малярський	1	1	2	2	7	-	-	-	13.
4. Німецький	-	1	1	1	5	-	4	-	12.
5. Польський	-	1	3	-	1	-	-	-	5.
6. Український	-	-	-	1	1	-	-	-	2.
7. Московський	-	-	-	1	10	6	7	1	25.
8. Французький	-	-	-	1	5	1	6	1	14.
9. Іншомовний	-	-	-	2	4	4	5	1	16.

З загального числа 448 назв було: фахових в мовах чеській і словацькій 265 назв, головним чином тижневики, двоїсячники, місячники і т.д., решта 84 назв щоденники, триденні і інші - політично пропагандивні комуністичні /Разом 359 назв/.

В українській мові виходили в Пряшеві: "Піонерська газета", комуністична, 20 чис. за рік, призначена для дітей і юнацтва, і "Дружньо Вперед", вийшло 12 чисел, загальноінформативного і пропагандивно-комуністичного характеру. На 250.000 українського населення в Ч.С.Р. це замало в порівнянні з друкованими органами для мадярів, що друкується 13 назв для 750.000 населення. Поляків в ЧСР ще менше як українців, але пресових органів шло аж 5!

В московській мові друкувалося журналів аж 25, всі вони комуністично-пропагандивні і едипеділістські імперіалістичні. Московського населення в ЧСР немає, окрім експонованих сатрапів.

З поданих даних видно, що український народ під окупацією /поза УССР/ залишений без потрібної кількості пресових органів, а ті що є, вони служать для окупантів, виконуючи національно збалансовані типи або просто ренегатів.

На свідомості еміграції лежить тяжкий і відповідальний обов'язок виховати тут національно свідомих патріотів українських. Наказ в еміграційному середовищі знаходиться багато нікчемної мізерії, що захоплюється всім чужим і раді особистого матеріального егоїзму жертвує всім національним українським.

* * * * *

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

ВП. Читачі в Бостоні! Вашого листа отримали, дякуємо! Погоджуюся з Вашою критикою і приймаю похвалу, але чому не підписалися! З цих причин не можемо містити Вашого листа. Якщо будете ще писати то підпишіться, для Редакції правдиві: прізвищені, а для публічного - може бути псевдонім, скринтонім і т.д.
Добре зробите, коли передплатите "УГСлово" на 1956 рік і пришлете нам адреси нових передплатників.
Редакція.

* * * * *

УВАГА! УВАГА! УВАГА! Приймається передплата на IV річник журналу "Українське Громадське Слово", що буде виходити в 1956 році. Виходитиме місячно по 20-24 сторінки кожного числа, цінні сайти: способом і тип: як сайти програми. Передплата виносить річно \$ 3.50, піврічно \$ 1.80. Ціни в іншій валюті відповідають рівновартості долара. Складайте датки на Пресовий Фонд "Українського Громадського Слова". Замовлення, гроші, листи і всю іншу кореспонденцію слати на адресу, яка подана в заголовку на I стор. і на 4 сторінці обкладинки журналу.

* * * * *

В бібліотечі "Українського Громадського Слова" вийшла нова книжка: "УКРАЇНЬКА ХАТА". Спогади Павла Богачького і Микити Шаповала про організацію, видавання і редагування журналу "Українська Хата" в Київі в 1909 - 1914 роках та про тодішнє суспільно-політичне і літературне життя. Книжка має 50 стор. і портрети П.Богачького та М.Шаповала. Ціна \$ 1.00, для книгарень і кольполтерів велика знижка. Замовлення і гроші посылати на адресу "Українського Громадського Слова"

* * * * *

Незабаром вийде в Бібліотечі "Українського Громадського Слова" нова книжка: СХЕМА ЖИТТЯ МІКІТИ ЮХИМОВИЧА ШАПОВАЛА. Ціна виносить \$ 1.00. Вже можна замовляти і посылати передплату. В книжці буде багато цікавих моментів з життя М.Ю.Шаповала. Замовлення і передплату посылати на адресу "Українського Громадського Слова".

ВП.Передплатників, що не вирішили передплати за "УГСлово" 1955 рік просимо внести передплату. Не чекайте на листово упізнання, не зв'яжіть Адміністрацію до видачків!

Редакція і Адміністрація.

ЗМІСТ "УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО СЛОВА" ЗА 1955 РІК.

Алчевська Х.	Листя золоте. Сторінка 213.	213.
Андрусак М.	Болячки нашого минулого, сучасного й майбутнього.....
Проблема західних границь й ми.....	135.
171.
Богацький П.	"Українська Хата" - 9, 31, 53, 80, 97, 117.	143
Бондар Ів.	Українська Громада у Франції.....	232.
В.Ч.	Лис у лова на гостині - 63. Лемківське сватання.....	96.
Грановський О.	Від скель Високих Татр. Багато літ пройшло.....
Пробудження - 129. Нездійснена мета - 153.....
Історію народів плеше меч.....	93.
153.
173.
Драгоманів М.	З добірних думок - 8, 213. Віра в громадські справи...
Програма з 1 вересня 1880 року,.....	187.
211.
Дулбич С.	Листи з Бразилії. IV.	59.
Загальна Рада:	Як стати американським громадянином - 24. Пресконференція у Президента - 64. Як працює Конгрес - 113. Проблема життя на фермі - 175. День праці та американський робітник - 193. Бібліотека Конгресу у Вашингтоні -
День подяки - американське свято.....
Програма поширення допомоги на безробіття.....	227.
249.
274.
Зеркаль С.	22 січня 1918 - 1919 рр.
Минулість і майбутність України /Проблема землі і влади/ - 35, 65, 84, 103, 123, 147, 195, 215, 250,
Пам'яті професора д-ра г.к. Леоніда Білецького.....
29 квітня 1918 р.- день руїни - 73. Понизкові висновки - 93. Чи правдиво добродій редактор Матвій Стахів інформує? - 205. Пан Микола Вайда на зліт дорозі.....	I.
267.
39.
275.
Коцюбинський М.	З добірних думок. - 130..	213.
Леонідів - Вур'ян С.І.	Незабутня зустріч /Спогад про М.Ю.Шаповала/.....	25.
Мамонтів Я.	Вальси весни. Творчість	71.
Марченко П.	Необмежене в обмеженому - 57, 77. Думка про суспільство - 173. Боротьба за Психею - 201, 220. Екстенсійне	242.
М-ла	Микита Юхимович Шаповал.....	115.
Невицький Хв.	Весняного ранку	71.
Н.У.	Героїчний вчинок Мислава Січильського.....	72.
"Оборона"	Як скупчується в Америці земельна власність.....	174.

"Оборона"	Заробітна плата і ціни.....	194.
Пронівський С.	До 60 річчя інженера Петра Марченка - 5. Ятинською конференцією заподіяно кривду Україні - 75. Йосип Крутий - старий крутий - 130. УКА чи ДПі Таборова Рада.....	183.
	Михайло Павлик - 190. Міжнародні Соціалістичні Конференції. 226.	
	Маловідоме з історії греко-католицької церкви.....	231.
	Що приніс 1955 рік - 259. Іонархістично - гетьманські галацінації.....	277.
Самійленко В.	Полетіли, полетіли... - .	213.
С.З.	Творець Української історії, нації й держави.....	235.
	Культурність народу відзеркалює преса і її якість.....	279.
Т - кий С.	Початки Українського робітничого професійного руху у Фр. Володимир Кирилович Випинченко.....	110.
139.
Треніверсарі О.	Виторична політика - 156. Дещо з минулого - 176. Пережого мистецтва над клерикалізмом і обскурантизмом.....	243.
Франко Ів.	Ти, розуміє, бистроуміє...-163. Росія.....	213.
Хмелівський С.	Антон Леонович Коршнівський - 40. "Український Збірник" ч. I, 1954 - 130. Революція чи контрреволюція в Аргентині... "Єдиний Український Гві" - 210. Контрреволюція в Аргент.	178.
229.
Ходоровський А.	За світом тихим - 8. Скала - 8. У 141 роковини народження Генія Тараса Шевченка - 52. Пробудись - 71. Моїм друзям. Ой, піду я лісом - 129. А може...-154. До сонця - . Повстань - 241. Вона, білокаменна...- .	114.
204.
265.
Чапраківський О.	Непорозуміння - 109. Власна неміч - .	223.
Челак В.	Лемківщина - 173. Наші границі	205.
Шатовал М.	Вибране з промови - 4. З добірних думок - 6, 112,	129.
Шевченко Тарас	Суботів. Вуває, в неволі иноді згадаю.....	49.

x - x - x - x - x - x

З Української і чужої преси: "Братство" - 162, 233. "Батьківщина" - 258. "Визвольний Шлях" - 258. "Вперед" - 22, 42, 138. "Гомін України" - 159. "Католицький Сокол" - 44. "Листи до Приятелів"	138.
233.
"Наша Держава" - 21, 89, 92, "Розбудова Держава" - 21, 185. "Народня Воля" - 91, 161. "Народне Слово" - 161. "На Слідах" - 88, 91, 233. "Свобода" - 162. "Слободне Словенско" - 23, 89, 92, 162, 186. "Сучасна Україна" - 43. "Український Прометей" - 90, 160. "Український Селянин" - .	158.
45.
137.

Редакційне:	Новорічне привітання - І. Семен Кравченко 55 річний - 48. Змітні дні - 64. Фінал Перона з римо-католиками - 109.

Здеградований кардинал - 109. Населення ЗДА - 119. Населення Німеччини - 119. В 10 річницю трагедії Козаків на ріці Драві - 154. Іван Франко - 163. Леся Українка - 164. 70 років існування Української Партії Соціалістів - Револutione-рів - 213. 65 років від заложення Української Радикальної Партії в Галичині - 213. За що бореться Альжирський народ - 228. Документ Слави - Відозва Української Національної Ради у Львові - 239. Згадуємо 359 жертв героїв Базару - 240. 14 листопад 1918 року - день зради - 241. Дмитро Дмитовський - 246. Іван Котляревський - 246. Пам'яті 28 українських письменників розстріляних московськими нацистськими катами - 273. Листування - - 280.

Листи до Редакції: П.Гайдучка, Т.Дрозда, М.Сподарика, Т.Штока, Ді.Кур - дибана - 46. В.Челюка - 46. П.Д. - 47. А.Ходоров - ського - 47. Б.Леопідіва - 48. П.Богачького - 114.

Нові видання: Іван Завзятий: Блудний син - 255. НТШ: Енциклопедія Українознавства - 255. Віра Вовк: Легенди - 255. "Український Збірник" ч.І, 1954, ч.2 і 3, 1955 - - 255. П.Богачький, М.Шаповал, А.Животко: "Українська Хата" 258, 280.

Допомоговий фонд Української Громади ім.М.Шаповала в Новім Йорку - 24.
Пресовий фонд "Українського Громадського Слова" - 24
Видавничий фонд "Українського Громадського Слова" - 114.
Представництва "Українського Громадського Слова" 24 - 48.

Оголошення: 48, 114, 138, 162, 210, 186, 234, - 280.

х - х - х - х - х - х - х

І Л Ю С Т Р А Ц І Ї .

Микита Юхимович Шаповал ст. 115.
"Українська Хата" - обкладинка - 119.
Володимир Кирилович Випищенко - 139.
Михайло Петрович Драгоманов - 187.
Михайло Сергійович Грушевський - 235.
Вона, білокаменна... / з "Українськ. Прометей"/- 265.

* * * * *

Н О В І В И Д А Н Н Я.

В цій рубриці містимо тільки ті нові книжки і збірники, що надіслані до Редакції.

Леонід Полтава: ЕНЕЇДА МОДЕРНА альбо дивні пригоди ченця Григорія чудотворця, який що триста літ на Україні воскресав. Поема - епопея. Накладом Української Видавничої Спільноти. Лондон 1955. Обкладинка та ілюстрації Андрія Сологуба. Сторінок 134. Формат 20 см. х 14 см. Ціна 1.00 долар. Дістати можна у всіх книгарнях /Українських/.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

Від Адміністрації "Українського Громадського Слова" можна замовити такі книжки:

1.	Никифор Григорієв:	Українська боротьба за державу в рр. 1917 - 1920. Чому українці не вдержали своєї державності.	\$ 0.60
2.	" "	Поляки на Україні. Польсько - Українські відносини....	" 0.65
3.	" "	Підстави Української незалежної політики.....	" 0.60
4.	" "	Українська національна вдача	" 0.60
5.	" "	Соціалізм та національна справа.....	" 0.50
6.	" "	Основи націознавства.....	" 0.60
7.	І.Кам'янецький:	Цимці й Україна.....	" 0.70
8.	Іван Завзятий:	Блудний син.....	" 2.00
9.	П.Богачук, М.Шаповал, А.Михотко:	"Українська Хата". Спогади з 1909 - 1914 років про видання журналу "Українська Хата", успішно - громадське, політичне і літературне життя.	" 1.00

Книжки висилаються на замовлення і по заплаченні належності. Пересилка на наш кошт.

ВП. Передплатники "Українського Громадського Слова", котрі зашлють річну передплату 3.50 дол. до 31 січня 1956 року, одержать по власному вибору один примірник, як премію, з поданих тут книжок. Тільки за книжку: Іван Завзятій - Блудний син, треба долати 1.40 дол.

Передплату за "Українське Громадське Слово" і за замовлені книжки, з поданого тут ціника просимо посилати на адресу:

Ukrainian Community Workers
Post Office Box 100
BROOKLYN 25, N.Y.

При переписуванні до матриць сталися друкарські помилки, які просимо опрорити:

Стор.: Рядок:	Написано:	Має бути:
259	19 згори	з цілого світу
260	6 "	ні національного, ні соц..
"	7 "	і скрізь отуплять
"	10 "	як Англія в Індії.
264	4 знизу	демократичний і поступови
267	15 "	забавала, що Українська
275	31 "	не був там чутний.
"	29 "	опановання владнути на Карпатській Україні.
"	14 "	оштору і жандармського
"	13 "	Чеків, НКВД, трем, Соловков,
277	14 "	не пропайте чеського імперіалізму.
"	1 "	Скоронадський
278	12 згори	Павла і предка "великого"
"	15 "	на голі з братами